

kundi verið gjört í sátt og semju við manningarfelögini.

Harafrutur hongur so ivamálið, at kravið um broyting í minstulønini var kanska, ella helst, bílagt úr Føroyum.

Nógv óneyðug trætumál afturat á fiskivinnukinum kundu verið nevnd, men eg skal bara nevna eitt afturat: valið av "paragraff tveynvndini" eftir lógini um vinnuligan fiskiskap.

Hesa nevnd mannaði landsstýrið eftir tilmáli frá fólki innan fiskivinnuna. Allir bólar uttan fiskimaðurin er umboðaður. Tá sjónvarpið tók málið upp, og spurdi, hví fiskimaðurin – t.d. formaurin í FF – ikki var umboðaður, svaraði landsstýrismaðurin, at eingin hevði víst á hann.

Álvaratos. Var neyðugt at fara út at spyrja fólk, og um tey so ikki nevndu Óla, so ikki tilnevna hann. Tað átti at verið ein sjálfvylgja. Ein maður, sum hevur havt fingurin á pulsnum í skjótt 25 ár, og sum hevur betri innlit enn nakar í fiskivinnumálum.

Eg haldi, at hetta er ein so eyðmjúkandi støða, at var ein annar tilvitandi føroyingur í Ólasa stað, so ivist eg ikki í, at hann hevði gjørt tað sama, og sligið nevan í borðið og sagt: "Nú er well og nú taka vit kampin upp við hasar pamparnar".

Sama arogansa hevur partvist eisini eyðkent stríðið millum landsstýrið og stýrið fyri ALS.

Í hesum máli átti landsstýrið saman við stýrinum at funnið eina loysn skjótast tilber, tá ALS-stýrið ifjórsummar boðaði frá, at ALS kom í fíggariga trongstöðu.

Men ístaðin fyri at finna eina loysn, so endaði málið í einum slítandi skotgravarkrigi, sum alt annað enn skapti álitisviðurskipti millum landsstýrið og fakfelögini.

Eitt annað er so tað, at tá landsstýrið hevði útvegað ALS eitt lán, so kundi fakfelagsumboðini í ALS tikið hetta lánini, so útgjaldingin hevði verið reglulig.

Arogansan er eisini komin til sjónar, tá hugsa verður um álitisfólk, hjálparfólk og ráðgevarar floksins.

Sjálvur var eg millum tey, sum skipaði fyri valstríðnum seinast. Tá kanningar, uppskot o.a. var gjørt í sambandi við fiskivinnu og búskap høvdu vit fleiri fólk við vitan og praktiskum royndum uppi í arbeiðnum, men ikki ein av teimum, sum eg havi spurt, er nakrantíð spurður um eini ráð, ella um eina viðmerking til eitt ella annað.

Av góðum grundum havi eg ikki spurt Óla Jacobsen um hann er spurður...

Javnaðarflokkurin skilti ikki støðuna hjá fólkinum
Hesi máli hava eftir mínum tykki máa so nóg undan viðurskiptunum millum fakfelögini og Javnaðarflokkin, at álitið á Javnaðarflokkin og undirtøka Javnaðarfloksins fór at minka.

Harafturat koma so viðurskiptini hjá lónarbeiðarum og arbeiðsleysum inn í myndina.

Hóast flokkslimir og fakfeløg hava sagt, rópt og ávarað um, at støðan hjá ikki bara arbeiðsleysum, men eisini lónarbeiðarum, var út av lagi vánalig, og tað bar ikki til at halda fram, so hevur Javnaðarflokkurin bara latið standa til.

Semja var ikki bara í flokkinum, men helst eisini millum Føroya fólk, at vit skuldu sjálvi átaka okkum byrðuna, tá bankarnir fór á fyrsta sinni í oktober 1992.

Men haðani og til at leggja fleiri byrðar – eykaskatt, stórri gjald til ALS, hægri MVG og hægri kommunuskatt – er eitt so so stórt lop, at landsstýrið, ella Javnaðarflokkurin, átti at sæð, at tað bar ikki til.

Longu áðrenn at kommunuskatturin varð hækkaður í teimum bygdum og býum, har hann ikki longu var farin upp í 20-25 prosent, var nóg torført hjá vanligum fólki at fáa endarnar at rökka saman.

Umberingin hevur verið: avtalan við danir, at javnváag skal vera á fíggarlógini og at ALS skal hvíla í sær sjálvum. Men longu fyrst í hesum árinum átti Javnaðarflokkurin at duga at sæð, at tað bar ikki til at halda avtalanar við danir og at tað bar ikki til at taka fíggarliga støðið undan fólki.

Ikki bara teimum, sum annaðhvørt hava verið arbeiðsleys, ella sita í ov dýrum húsum. Nei, eisini hjá vanligum lónarbeiðarum.

Og ein lónarbeiðarafamilja, sum ikki ein tann einasta mánað ikki fær endarnar at rökka saman – ikki fær góldið rokningar, ikki hevur ráð at fara til tannlækna, ikki hevur ráð at keypa klæði, ikki hevur ráð at halda bil, hús o.a. viðlíka og tífansheldur ráð at fara út á bygd at ferðast – hon fer at mótmæla.

Og føroyski lónarbeiðarin hevur mótmælt!

Hann hevur mist álitið á Javnaðarflokkinum!

Í mongum førum er tað vorðið – ja, orsaka, eg finni ikki eitt annað nóg gott orð, men vónandi verður tað fyrigivið – eitt helviti, at búgva í Føroyum.

Men Javnaðarflokkurin hoyrði ikki neyðarróp føroyinga.

Hann gjørd einki fyri at lætta um skatta og avgj-

aldstrýstið og einki ítøkilig er gjørt fyri at sleppa undan, at útgjaldið hjá arbeiðsloysisskipanini ikki minkaði.

Og tí valdi føroyski lónarbeiðarin – kjarnuveljari Javnaðarfloksins sum hann valdi.

Tað er burturvíð at skulseta Ingeborg og Óla fyri vánaliga valúrslitið.

Ger leiðsla floksins tað, so avdúkar hon vantandi sjálvrannsakan og vantandi tilvitan um støðu føroyinga.

Tað er neyðugt at taka í egnan barm – og spyrja, hví gekst sum tað gjørdi og hvør er røtin til trupulleikarnar við fakfelögini og hví misti stórir partur av vanligu føroyinginum – eisini sannførd javnaðarfólk – áliti á flokkinum.

Politiska handalagið

Undan valinum vísti Javnaðarflokkurin á, at nóg framstig eru hóast alt tikið í hesum valskeiðinum.

Samstundis sum tað varð víst á øll tey stórmál, Javnaðarflokkurin hevur slóðað fyri millum ár og dag.

Eins og Javnaðarflokkurin lovaði at verja og styrkja vælferðarsamfelagið. M.a. við almennari luttøku í ALS og at flokkurin víldi virka fyri at lætta skatta og avgjaldstrýstið, sum er tvingandi neyðugt.

Men hetta var ov seint. Hetta var einki ítøkilig. Skriðan var lopin. Trúvirðið var burtur. Og einum frástreymi ber ikki til at steða.

Víst hevur flokkur og floksleiðsla sýnt gott politiskt handalag í nógvum førum, men í summum førum hevur av álvara halta.

T.d. haldi eg, at kvotumálið er – eins og dømið við minstuløn fiskimanna dømi um vánaligt politiskt handalag. Ikki tað, at vit finga eina kvotuskipan. Men í forðand at binda seg til eina niðurstøðu hjá bygnaðarnevndini, sum var ókent.

Bygnaðarnevndin kom so í juni í fjør við tilmælinum um umsteltar kvotur. Og longu tá var greitt, at alt lögtingið segði kortane. Floksnevnd Javnaðarfloksins segði nei.

Men kortini fer landsstýrið 12. oktober og skrivur undir eina avtalu, har umsteltu kvoturnar eru við!

Síðani verður skipanin meira ella minni kroyst niður yvir okkum.

Eitt annað dømi um minni heppið politiskt handalag var, tá tingformaðurin og formaðurin í skattanevndini, Lasse Klein, fekk fleiri aðrar limir við sær at gera broytingar á skattakækinum.

Í hesum máli gekk long tíð, áðrenn landsstýrið lat við seg koma. Við einum sindri av politiskum tevi og handalagi átti hetta málið

at verið loyst. Men tað var tað ikki. Sjálvstýrisflokkurin fór í tvíningar og val varð skrivað út í ótíð.

Má taka í egnan barm

Vit hava eina búskaparkreppu og landsstýrið hevur havt nóg mikið við at halda samfelagnum saman. Bjarga peningakervinum. Rudda upp og skapa gróðrabrotin fyri einum framburði, sum kanska, men kanska ikki, er í eygsjón. Ólavur Christiansen, búskaparfrøðingur, boðar frá skrárlitil várs.

Hetta hevur slitið. Og ventandi var tí, at landsstýrisflokkarnir fóru at ganga aftur. Eisini Javnaðarflokkurin, sum hevur havt torført at halda nóg av tí, hann segði seg vilja virka fyri undan seinasta vali. Men eingin dugdi at spáa, hvussu ring støðan var, og at bankarnir vóru um at rapa.

Skræðlið hevur sjálvandi havt sína ávirkan á vánaliga úrslit Javnaðarfloksins. Men eftir mínum tykki misti flokkurin helvtina – ja, helvtina – av veljarum sínum, tí hann misti trúvirðið og skilti ikki støðuna hjá føroyinginum.

Veljarar floksins settu tí Verkamannafylkingina inn á ting.

Sigur tað ikki flokkinum nakað, tá Hildibjörg Brattalíð, fyrrverandi næstformaður í Javnaðarflokkinum, Óli Jacobsen, fyrrverandi skrivari í Javnaðarflokkinum, Ingeborg Vinther, fyrrverandi starvsnevndarlimur í Javnaðarflokkinum, Ernst Hansen, fyrrverandi álitismaður og valevni í Javnaðarflokkinum, Karl Robert Johansen, fyrrverandi álitismaður hjá Javnaðarflokkinum og mong onnur javnaðarfólk taka seg saman í eina verkamannafylking, í tey eru misnóg við Javnaðarflokkin.

Onkur víldi sagt, at tað skuldi verið óvugt, at tað var flokkurin, sum skifti út!

Men mong hava ávarað og sagt, at fæst ikki betur samstarv við "røtur" floksins, so verður fyrr ella seinri ein annar arbeiðaraflokkur stovnaður.

Nú er ein fylking stovnað. Hvør avleiðingin av tí verður, ber enn ikki til at siga nakað við vissu um. Men tekur Javnaðarflokkurin ikki nú í egnan barm, og fer undir ta neyðugu sjálvrannsakanina, og fær samstarv við tey hini javnaðarfólkini á tingi, so beri eg ótta fyri, at lagna floksins verður, at ein nýggjur arbeiðaraflokkur verður stovnaður og Javnaðarflokkurin fer at teljast millum teir smáu flokkarnar á tingi. Vónandi ikki, men livst so spyrst!

Jóhann Mortensen

Ein vinmaður farin

Dátliga komu boðini um at Hanseman var slóknaður á miðnátt 15. juli.

Hann var farin til arbeiðis hósmorgunin, men tá náttin kom, vóru boðini eftir honum. Hann andaðist á Landssjúkrahúsinum.

Hans Cristoffur Wenningsstedt Tórðarð var føddur í Havn 6. juli 1927. Hann var 67 ár, nú hann andaðist. Foreldur hansara vóru Valborg f. Eide úr Nólsoy og H. C. W. Tórðarð, arkitektúr í Havn.

Hanseman vaks upp hjá Marius Rein, Marius hjá Pedda yviri á Abbatrøð, har hann hevði ein tryggan og góðan uppvøkstur hjá pápasystri. Hann var móðurloysingur.

Hugur hansara var til tað tekniska. Fór í læru hjá Leif Mohr, elektrikara, men so fekk hann sær egið verkstað. Hann umvældi radiotól o.t. og smátt um smátt fór hann at selja radiolur og plátur. Kend vóru merki sum EDDA og BRAVOUR og ikki at gloyma bandspælaran TANDBERG.

Hanseman er helst mest kendur fyri sín stóra part í arbeiðinum at geva út plátur við sang, tónleiki og kvæðum. Nóg av tí hann fekk frá hondini er vælaverk. Hann gavst ikki á hondum, men dugdi at fáa til vega góðar kreftir á teim ymsu økjum. Sjúðarkvæðini eru dømi um hansara arbeiðssetning, hóast hann ikki fekk tann stóra peningin burturúr, so sýndi hann hegni. Hann var meira hugsjónarlíga mentaður og hjá honum lá næst at fáa úr hondum listarlíga og haldgóð úrslit.

Nú stendur handilin í Sverrigøtu so einsamallur og tigandi tómur. Ongar stuttar samrøður, einki stutt ja ella nei, eingin Hanseman við kendu reyðhúgvu at siggja í býarmyndini.

Fyrsta tilhaldið hevði Hanseman á Abbatrøð hjá Jenny Rein, síðani í Gr. Kambansgøtu, so í Tórsgøtu og nú tey mongu árin í Sverrigøtu, ein handil leitað varð til, tá plátur ella annað tekniskt viðundur skuldi fáast til vega. Vísti Hanseman einki at siga, so var helst einki at gera.

Men tað var felagsmaðurin og fráhaldsmaðurin Hanseman. Vit kendust frá arbeiðinum í losjuni í Havn og í Ungmannadeild N.I.O.G.T.'s. Her var Hanseman heilur í øllum. Tað var ikki tað útlát ella í hvørjum føri tað var, so var Hanseman altíð fúsar at taka tøk. Øllum teimum mongu førunum hann tók sær av uppgávinu, røkti hann sít til fulnar.

Eitt tað seinasta var Mentunarkvæðið á Fjalsgarði fyri Petur Michelsen. Hanseman gleddi seg til hetta høvi og var við í tí frá fyrst til síðst.

Vit kenna samkenslu við konuni Annu Elisú og soninum Hans Paula – og lýsa frið yvir minnið um vinmannin H. C. W. Tórðarð.

J. Lindenskov